

Papp-Für János

körúti anziksz

a körúton régi, földbe ragadt házak, előttük tízlitere befőttes üvegekben öregszik az élet kovászos uborkává. savanykás, ráncos arcok tapadnak az ablaküvegre, betört rajtuk minden álom. a könnyű, orgonaillatú előkertben elvirágzik az ólomtürelem. a félig leeresztett rolók mögött majdnem elfelejtett emberek állnak. az árnyékos sávokba bújnak, vékonyak és felismerhetetlenek, akár leértékelt sonkákon az elázott vonalkód. a régi temetések sírásai még mindig meglebbentik a függönyöket. szellemekről álmodnak a dohos közfalak, a kemence minden nap az utolsó kenyeret süti. az utolsó kenyér nem az, amit utoljára sütnek, hanem az, amit már nem eszik meg senki. nagymamám szeme alá felhők gyűlnek, homlokán zátonyra futott kézfeje egy végső kikötésre vár, pedig hajót talán még nem is látott, szemében soha nem koccant össze két pezsgőspohár. kontyából harangozás hull alá, térdig gázolok benne. a járda macskakő volt valamikor, cipész, katona, döglött kutyá lábnyomain kopognak lépteim. agyonnyom egy sárga templom árnyéka. a feszület minden erejével a lebukó Holdat tartja, mely már a nevével is dermesztő fegyelemre húzza hátamat. mire a sorompóhoz érek, az állomás omladozó faláról graffitit ver az arcomba egy vonat száguldó távolsági fényszórója.

jelenet

egy napokkal ezelőtt kinnfelejtett csésze, alján megfeketedett kávézacc az éjszaka. a bezárt szemű házak előtt kigyúltak a lámpák, fényükben vakon tapogatóznak. vállad fölött felkel a Hold, a konyhából homály ömlik a kertre, pillantásod zöldellő akácfába akad, hátad mögött virágágyás bomlik, félmeztelen vacognak és lábujjhegyen osonnak a tárgyak. a vetetlen kerti nyugágyban megbotlik a reggel. szemed körül Szaturnusz-gyűrű a kimerültség, nagy ívben kerülsz, nem szólsz semmit, egy olyan pályán keringsz, ahonnan a napkorong csupán egy gyertyaláng pislákolása.

majd a kapuba állsz. zihálva veszed a levegőt. valahol a távolabbi űr mélyén lánggra kap egy csillag. átszűrődő árnyékodban reszketve nyílik egy pipacsvirág, és mint hirtelen megállított filmben, az autós üldözés közepén, egyetlen, kimerevített képkocka vagyunk, amikor a sarki jelzőlámpa pirosra vált.

egy indulás romantikája

hajnali busz, légfékszisszenés, ajtócsapódás, sípolás, padlógáz. irdatlan káromkodás a szomszédban. bémultra sírják magukat a gyerekek. a kislány hamarabb elhallgat, nem bírja szusszal a szülők már megszókkott, kegyetlen romantikáját. inkább halkán szífog, vagy azt se, mert még a végén ezért is kapna egy büdös nagy pofont. betanították, akár egy kutyát a pitizésre. az indulás előtti örület. este bezzeg majd kihagyhatatlanul basznak. egy feketerígó hangtalanul és puhán húz ki a földből egy nedves földigilisztát. a kertben ülök, megkavarom a kávémat, kevés cukorral és zsíros tejszínnel szeretem. kifordul a sarkon a busz, a sofőr nagy gázfröccsöt ad, felbőg a nyolchenyeres dízelmotor, mérgező füstjében elpusztul az egyetlen fakopáncs, ami az előttünk lévő százéves hársfán lakik. beleremeg az egész utca. a gyerekek az iskolapadban reszketnek tovább.

alkonyzóna

sötétedik. szemed legmélyére dagadt vitorlakkal behajózik az árvaság, körbeveszed magad nyikorgással. a gyerekkorod csontvázaira akasztott hinták közt most úgy találsz meg a csöndet, mint azt az egyetlen homokszemet, amelyet azóta is szeretnél ki-dörzsölni szemed sarkából, nehogy megtudja valaki, hogy képes vagy a sírásra. az ablakba állsz, arcodat az üveglapra szorítod, rajta szilánkosra fagyott lélegzeted, az utca lámpafényei színes mozaikdarabokká változnak, melyekből összerakod azt, amit nem neked kellett volna. a kintet úgy képzelheted el, ahogy csak akarod, de bent egyre jobban dagad a vitorla, felriadnak az alvó sirályok, akik a meg nem valósult

álmaidat őrzik, akár világvégén hagyott csecsemők egy anyaméh emlékeit. egy boldogabb szoba felé tartasz. itt van hely egy olyan partszakasznak, ahol nem számíthatsz emlékekkel roskadásig rakott hajókra. hirtelen visszalépsz a fedélzetre, magára hagyod az ablaküvegen boldoggá szépült vonásaid, felnézel az éjszakai égre, s mint kifogott halak, tátogsz a csilagközi terekbe, tökéletesen egyedül, valami egész mást keresve.

Tózsér Árpád

A lakozás költészete

A temető sustorgó lapjain régmúlt tegnapokról olvasok, múlt vizek zuhognak a sírok sorai között. Itt, a hegyek s földvízenyők hazájában az örökkévalóság házai, a sírok is lejtenek, mintha le akarnának csúszni a domb homlokáról. Lakóik talán tudnak valamit, amit mi nem. Mondjuk a lét és létezők hiteles viszonyáról. Apám sírja fölött kezembe temetem arcom. A temetőt körülölelő gesztenyefák ujjai között egy másik temetőre, kiháló falumra látok, azt vallatom történelem-, tér- és épületkőközökről. A települések központja máshol főtér, capitolium, de legalábbis piac, nálunk, a falu közepén, még fiatal felnőtt koromban is mocsár volt, talán a jurából itt maradt nádas, hol esténként nem tógás szenátorok készültek Caesar megölésére, hanem tollas dinók korcs utódai, vízityúk és szárcsák tépték egymást a jobb éjszakai nyugvóhelyekért. Igaz, a világegyetem első akadémiái, múzeumai, könyvtárai valóban nem itt születtek, de az ember teljesítőképességét tekintve a környező hegyek félbevágása [máshol gleccserek faragják így le a sziklafalakat] volt olyan képtelen rekord, mintha egy távugró a dobbantó léctől 90 fokos szögben rugaszkodna el. A falu legelső telepesei mocsarak, erek, vizek fölé építkeztek, de nem milliónyi vörösfenyő cölöpre, mint